

GÁBOR KÁLMÁN A BBTE SZOCIOLÓGIA TANSZÉK
MAGYAR TAGOZATÁNAK TISZTELETBELI TAGJA

Dr. Gábor Kálmán professzort, az ifjúsági korszakváltás és társadalmi változás közismert kutatóját a BBTE Szociológia Tanszékének Magyar Tagozata 2005 áprilisében *tiszteletbeli tagjává* fogadta. Gábor Kálmán, aki számos magyarországi egyetemen is tanít, a BBTE Szociológia Szak tíz éves vendégtanári programjának állandó, elmaradhatatlan résztvevője. Amint Magyar Tivadar tagozatvezető dékánhelyettes fogalmazott „*az elmúlt évtizedben oly sok kolozsvári programban vett részt, hogy tájékozatlanabb megfigyelők akár azt is gondolhatják, hogy a BBTE Szociológia Tanszékének belső munkatársa. Nemcsak előadásokat tartott a BBTE-s hallgatóknak, hanem szakdolgozatot irányított, kutatótáborot szervezett, saját kutatócsoportjába vont be kolozsvári diákokat és fiatal szociológusokat. Így született annak a – mindössze szimbolikus – gesztusnak az ötlete, hogy Gábor Kálmánt a kolozsvári kollegái saját tanszékbeli társuknak tekintsék*”. Ezt ünnepelesen 2005. április 20-án jelentették be, amikor Gábor Kálmán előadást tartott a Szociológia Nyílt Est nevű rendezvényen. A magyarországi ifjúságkutató pályáját laudációképpen Veres Valér ismertette. A tanszék, illetve volt és jelenlegi hallgatói nevében virággal és ajándékkal Pásztor Gyöngyi, a Szociológia Nyílt Est házigazdája köszöntötte a vendéget, és ünnepi poharazgatás következett.

KOLOZSVÁRI SZOCIOLÓGUSOK VÁROSFEJLESZTŐ INTENZÍV PROGRAMBAN

A kolozsvári BBTE Szociológia és Szociális Munkás-képző Kar keretében működő Szociológia Szak munkatársai az Európai Unió Socrates-Erasmus programjának égisze alatt tagolódtak be egy hároméves futamidejű interdiszciplináris és alkalmazott kutatás-sorozatba, amelynek első találkozója 2004 év szeptember szeptemberében volt Milánóban. A kutatás-sorozatban a kolozsvári BBTE a milánói Műszaki Egyetem (Politecnico de Milano – Facolta Architettura e Societa DiAP) a hamburgi Műszaki Egyetem (TUHH), valamint a bécsi Univerzitat der Bondenkultur (BOKU) egyetemekkel közösen vesz részt, mint romániai partner. A kolozsváriak (Rudolf Polledna egyetemi docens, Péter László tanársegéd valamint Petrovici Norbert, Pásztor Gyöngyi, Horatius Fluieraş doktorandusok, Anca Carstean egyetemi hallgató) szociológusi szaktudásukkal járulnak hozzá a várostervezőket, urbanistákat és építészeket integráló kutató-közösségbe.

A Milánóban szervezett intenzív program célja gyakorlati jellegű volt: egy 1921-ben épített, majd 2000 megszüntetett elmegyógyintézet (a „Paolo Pini”) épületkomplexumának „feltalálni” és kidolgozni a jövőbeni lehetséges funkcióit. A volt pszichiátria épületegyüttese egy magas fallal körülvett parkosított területen fekszik Miláno északi peremén, a jelenlegi városfejlesztés szempontjából stratégiai helyen. A kutatócsoport elsődleges feladata a fizikai és társadalmi határok feloldására alkalmas projektek kidolgozása volt, amit az interdiszciplináris mikro-kutatások előztek meg. A nemzetközi szintű és a Pini övezetben érdekelt összes ágens bevonásával történő alkalmazott kutatás jól példázza azt a várostervező, városalakító folyamatot, amiben a társadalmi terek ki- és átalakítása tudatosan vonja be az eltérő státusú ágenseket, valamint hasznosítja az akadémiai mező által termelt hasznos tudást. 2005 szeptemberében a következő állomás Hamburg, ahol a tengeri kikötő nemrégén köztulajdonba adott részének a fejlesztésében veszünk részt, majd két év múlva Bécsben egy szegénynegyed rehabilitációjához fogunk a tervek szerint hozzájárulni.

VÁROSI SZEGÉNYSÉG ÉS ÉLETMÓD: KUTATÓTÁBOR PETROZSÉNYBEN

A 2004-2005-ös tanév egyik nyári szakmai gyakorlat-programját – a városkutató tábort – Petrozsényben szervezte meg a BBTE Szociológia Szak magyar tagozata. A gyakorlatot intenzív felkészítő és olvasmány-megbeszélő program előzte meg, amelyet még Kolozsváron tartottak. A Pásztor Gyöngyi és Péter László vezette tábor három szakaszban dolgozott a rendelkezésre álló egy héten. Először általános, a térség jellegzetes kisvárosaira vonatkozó makróadatokat gyűjtötték, felderítették a terepet; fényképek készültek a szegénységtől sújtott övezetekről. A második szakaszban a táborozók munkacsoportokra oszlottak: statisztikai és intézményi adatokat gyűjtő és elemző csoport, sokgyerekes családokat és gyerekszegénységet tanulmányozó csoport, szegregációt, kirekesztettséget és címkézést kutató csoport, fiatal hátrányos helyzetűek életstratégiáival foglalkozó csoport. Egy harmadik szakaszban közös tereplátogatások egészítették ki a csoportmunkát, hogy mindenki betekinthessen azon terepek életébe is, ahol csoportja nem járt, és a különböző szegregált övezeteket és a környék városainak gettószerű részeit tanulmányozták. A helyi szervező Bálint Róbert, a petrozsényi unitárius lelkész-szociológus volt, és a munkába bekapcsolódott Gál Katalin szociológus is. A hallgatók esténként városszociológiai és módszertani előadásokat hallgattak, megbeszéltek a terepélményeiket, interjú tapasztalataikat. Az utolsó napon a munkacsoportok bemutatták és megvitatták eredményeiket. A hallgatók egy része a tervek szerint az Illyés Közalapítvány támogatásával utólag visszatér a terepre. A tábor eredményeképpen 2-3 TDK-dolgozatot terveznek.

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS, FALUKUTATÁS:

AZ ÖRDÖNGÖSFÜZESI NEMZETKÖZI KUTATÓTÁBOR

Intenzív terepmunka, illetve előadások és megbeszélések váltakozásával folyt mintegy 20 kolozsvári magyar tagozatos szociológia szakos diák kötelező nyári szakmai gyakorlata Ördöngösfüzesen. (A község Szamosújvár mellett, attól mintegy 6 kilométerre van, a Mezőség „kapujának” tekintik.) Azonban a gyakorlatot különlegessé tette az, hogy ezúttal egy nemzetközi kutatótábor résztvevőiként dolgozhattak a kolozsváriak. A Budapesti Corvinus Egyetem volt a fő szervező partnere annak az Erasmus Intenzív Programnak, amelynek végső terepét e község adta. A kolozsváriakkal együtt mintegy nyolcvan, budapesti, szegedi, párizsi és barcelonai szociológus, antropológus, közgazdász és pszichológus hallgató vagy fiatal kutató jött el – tanárai kíséretében – a háromnapos kolozsvári intenzív felkészítőre, illetve azt követően az ördöngösfüzesi kutatótáborba. Itt dr. Letenyey László (Corvinus Egyetem) és különböző egyetemekről érkező oktatótársai irányításával tizenöt munkacsoport vizsgálta a falu mentalitását, agrárhelyzetét, az emberek vallásosságának sajátosságait, kultúra- és médiafogyasztását, életmódját, az egészséghez való viszonyulásukat, az etnikumközi viszonyokat, a hagyományos építkezést, a faluturizmus és általában a településfejlesztés lehetőségeit. A nyolc nap alatt a mentális térkép szerkesztésétől a SWOT-vizsgálattig, a kérdőívvezéstől a kapcsolatháló elemzésig számos módszer gyakorolhattak, és akik a falubeli szállásadók vendégei voltak, résztvevő megfigyeléssel alkothattak maguknak képet a falu turizmus-potenciáljáról. A tábor végén a csoportok tízperces bemutatókat tartottak eredményeikről. A kolozsvári csapat szervezője és a „TDK felé tartó” hallgatói utómunkák irányítója Kiss Dénes, a BBTE doktori hallgatója.

IFJÚSÁGKUTATÁS A FÉLSZIGETEN

A 2005-ös augusztusi marosvásárhelyi „Félsziget Fesztivál” lehetőséget adott arra, hogy a Max Weber Szakkollégium szervezésében a kolozsvári szociológusok a jelenlevő fiatalok tömegében vizsgálódjanak. A kutatás a hasonló magyarországi rendezvények alkalmával végzett vizsgálatokhoz kapcsolódik. (Az Oktatáskutató Intézetnek a Gábor Kálmán által vezetett Ifjúságkutató csoportja kutatásaihoz. Ez a csoport rendszeresen vizsgálja a többnyire fiatalok által látogatott rendezvényeket, és a budapesti Sziget Fesztivál alkalmával végzett vizsgálatokkal vált ismertté és elismertté). A vásárhelyi kutatás fő kérdése, hogy szociológiailag milyen attribútumokkal bírnak azok a fiatalok, akik a Félsziget Fesztivál résztvevői, azaz milyen anyagi-gazdasági, iskolázottsági, családi háttérrel rendelkeznek; milyen fogyasztói preferenciáik vannak; beszélhetünk-e (illetve mennyire beszélhetünk) esetükben privát/egzisztenciális-szféra autonómiájáról; rendelkeznek-e fogyasztói státussal, amennyiben igen, milyen jegyeket visel ez a státusz; politikához, globalizációhoz való viszonyulásuk, a továbbtanulásuk problémái. A kutatás előkészítésében részt vettek: Ercsei Kálmán, Csata Zsombor, Geambaşu Réka szociológusok, Kiss Zita, Plugor Réka, Szabó Júlia egyetemi hallgatók. Szakmai tanácsadók: Gábor Kálmán és Veres Valér. (Az eredmények lapzártánk után születtek).

A MAX WEBER SZAKKOLLÉGIUM TAVASZI TUDOMÁNYOS KONFERENCIÁJA

Többen „tavaszi TDK-nak” nevezték el. A kezdődő vizsgaidőszak ellenére a vártnál nagyobb, az őszi TDK-énál nem kisebb érdeklődés övezte a résztvevők, a tanárok és a többi diák részéről azokat a bemutatókat, amelyeket szakkollégista és más diákok tartottak. Kilenc dolgozatot mutattak be. A TDK-tól eltérően nincs díjazás, de a jó dolgozatok és bemutatók gazdái könyvjutalmat kapnak. Mivel próbavédésképpen résztvettek a végzősök is a majdnem kész szakdolgozatukkal, a jutalmat két kategóriában adták: a végzősök és a kisebb évesek kategóriáiban. A résztvevők közül kiemelt jutalmat kapott Patakfalvi Czirják Ágnes a „Going under. A kolozsvári drum&bass szubkultúra” című kutatása, valamint a készülő szakdolgozatok kategóriájában Kónya Hanna „Mitől elit az elit? Avagy mitől lesznek sikeresek egyesek” című dolgozata.

SIKERES ÉV A KOLOZSVÁRI SZOCIOLÓGUS HALLGATÓK SZÁMÁRA AZ ÖSSZMAGYAR SZAKMAI VERSENYEKEN

Ismét jól szerepelt Kolozsvár az Országos Tudományos Diákköri Konferencián. Gál Katalin első díjat nyert a szociológia szakosztályban, Gergely Orsolya első díjat az életmód szakosztályban, valamint Ruszuly Emese különdíjas lett a szociális munka szakosztályban. Június 13-án pedig lezajlott a Mindentudás Egyeteme Prezentációs-díjáért folyó verseny – olvashatjuk e rendezvény honlapján –. A elismerésért azok versenghettek a Magyar Tudományos Akadémia Kiselőadójában tartott tudományos vetélkedőn, akik kiemelkedően jól szerepeltek az idei, XXVII. Országos Tudományos Diákköri Konferencián (OTDK), és szekciójuk vezetője felterjesztette őket a díjra. A társadalomtudományok, művészetek területén két díjat osztottak ki. Elismerésben részesült Gál Katalin (Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár) „Dobozolók, cápák, ószere-

sek – Informális gazdasági stratégiák Kolozsváron” című előadásáért, valamint Márkus Gábor „Pontosan vagy gyakorlatiasan? – Értékelési módszerek és dilemmák” című előadásáért.